

Brüssel, 20. juuli 2026
(OR. en)

12005/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2026/0226 (NLE)

SAN 602
PHARM 135
COVID-19 1
PROCIV 159

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	20. juuli 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 406 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee esimesel koosolekul

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 406 final.

Lisatud: COM(2026) 406 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.7.2026
COM(2026) 406 final

2026/0226 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005)
rakendamist toetava osalisriikide komitee esimesel koosolekul**

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee esimesel koosolekul seoses komitee ja selle allkomitee (mis moodustatakse samuti koosolekul) volituste kavandatava vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1 Rahvusvahelised tervise-eeskirjad (2005)

Rahvusvahelised tervise-eeskirjad (2005) on rahvusvahelise õiguse vahend, mis võeti vastu 2005. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni põhikirja artikli 21 alusel ja mis asendas 1969. aastal vastu võetud eeskirju. Need jõustusid 2007. aasta juunis. Eeskirjad on õiguslikult siduvad kõigile WHO liikmesriikidele, samuti Pühale Toolile, Liechtensteinile ja Palestiinale. Eeskirjad moodustavad ülemaailmse terviseohutuse valdkonna üldise õigusraamistiku ning nendega määratakse kindlaks osaliste õigused ja kohustused võimaliku piiriülese mõjuga rahvatervisesündmuste ja hädaolukordadega toimetulekul.

Rahvusvahelisi tervise-eeskirju (2005) muudeti 2014., 2022. ja 2024. aastal. Maailma terviseassambleel 1. juunil 2024 vastu võetud muudatused tõid kaasa instrumendi kõige olulisema läbivaatamise alates selle jõustumisest ja nende eesmärk on tugevdada rahvusvahelisi tervise-eeskirju (2005), võttes arvesse COVID-19 kriisist ja varasematest haiguspuhangutest saadud õppetunde. Nendes keskendutakse rahvusvahelise koostöö ja terviseohtudele reageerimise alase koostöö parandamisele ning nendega luuakse tugevam toetusraamistik, mis võimaldab tagada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) tõhusama rakendamise.

Komisjon pidas rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) 2024. aasta muudatuste üle liidu nimel läbirääkimisi liidu pädevusse kuuluvates küsimustes, tuginedes nõukogu loale, mis on sätestatud nõukogu 3. märtsi 2022. aasta otsuses (EL) 2022/451¹. 26. mail 2025 võttis nõukogu vastu otsuse, millega kutsutakse liikmesriike üles Euroopa Liidu huvides heaks kiitma resolutsiooni WHA77.17 lisas sisalduvad ja 1. juunil 2024 vastu võetud rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) muudatused².

Liit ei ole rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) osaline, kuna nende eeskirjadega ei ole piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide ühinemise võimalust ette nähtud³.

Kõik liikmesriigid on rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) osalised. Madalmaad ja Slovakkia lükkasid siiski tagasi nii rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) 2022. kui ka

¹ ELT L92, 21.3.2022, lk 1.

² ELT L, 2025/1129, 4.6.2025.

³ Tuleb märkida, et komisjon tegi 2022. aastal ettepaneku muuta rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) artiklit 64, et võimaldada piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidel saada eeskirjade osalisteks. Selline ettepanek ei vastanud mõne ELi liikmesriigi kokkuleppele ja seetõttu ei lisatud seda rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) kavandatud muudatuste paketti, mille Tšehhi Vabariik esitas 30. septembril 2022 WHO-le liidu ja selle liikmesriikide nimel.

2024. aasta muudatused, samas kui Itaalia, Tšehhi Vabariik ja Austria⁴ lükkasid tagasi ainult 2024. aasta muudatused.

2.2 Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee

Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee loodi rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) artikliga 54a, et hõlbustada eeskirjade, eelkõige artikli 44 (koostöö, abi ja rahastamine) ja artikli 44a (koordineeriv finantsmehhanism) tulemuslikku rakendamist. Artikkel 54a on uus artikkel, mis lisati rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) 2024. aasta muudatustega.

Vastavalt artikli 54a lõigetele 1 ja 2 moodustab komitee oma esimesel koosolekul allkomitee, kes annab tehnilist nõu ja annab aru komiteele endale. Lisaks võtab komitee konsensuse alusel vastu oma volitused, sealhulgas komitee töökorralduse, ning allkomitee volitused.

Artikli 54a lõike 4 kohaselt võtab komitee oma esimesel koosolekul konsensuse alusel vastu ka eeskirjade artikliga 44a loodud koordineeriva finantsmehhanismi volitused ning selle toimimise ja juhtimise korra. Komitee võib samuti sõlmida vajalikke koostöökokkuleppeid asjaomaste rahvusvaheliste organitega, kes võivad toetada koordineeriva finantsmehhanismi toimimist.

Ettepanekuid selliste volituste kohta ei ole. Komitee esimene istungjärk peaks algama 31. augustil 2026.

2.3 Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee kavandatav akt

Oma esimesel koosolekul võtab rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee vastu oma volitused, sealhulgas komitee töökorralduse, ning oma allkomitee volitused (edaspidi „kavandatavad aktid“).

Komitee ja selle allkomitee volitused on ette nähtud selleks, et käsitleda mitmesuguseid küsimusi, nagu koosolekute korraldamine ja läbiviimine, vaatlajate osalemine, päevakordade ettevalmistamine, esindatus või otsuste tegemise kord, ning sellisena hõlmavad need komitee ja selle allkomitee kodukorda.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Selleks et toetada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee ja selle allkomitee nõuetekohast toimimist, peaks liit toetama selliste volituste vastuvõtmist, millega nähakse ette komitee ja allkomitee koosolekute tõhus, kulutõhus, läbipaistev ja nõuetekohane toimimine ja korraldus ning mis võimaldavad liidul osaleda vaatljana.

Liidule rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee ja selle allkomitee koosolekutel vaatljana osalemise loa andmine on erakordselt tähtis, sest rahvusvahelistes tervise-eeskirjades on hulgaliselt sätteid teemade kohta, mis kuuluvad Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 168 lõike 5 alusel koostoimes ELi toimimise lepingu artikliga 6 ja artikli 168 lõikega 1 liidu pädevusse, et toetada,

⁴ Madalmaad, Tšehhi Vabariik ja Austria märkisid, et neil ei ole võimalik muudatuste vastuvõtmise siseriiklikku menetlust nende jõustumise ajaks lõpule viia.

koordineerida või täiendada liikmesriikide meetmeid, ja mille suhtes kehtivad liidu õigusnormid, eelkõige tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas kooskõlas määrusega (EL) 2022/2371.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1 Menetlusõiguslik alus

Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade rakendamist toetav osalisriikide komitee on lepinguga, nimelt rahvusvaheliste tervise-eeskirjadega (2005) ettenähtud organ.

Kavandatavatel aktidel, mille rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee peab vastu võtma, on rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) kohaselt liidu jaoks õiguslik toime.

Eelkõige määratakse nendega kindlaks, kas sellised piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid nagu liit võivad osaleda vaatlejatena rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetavas osalisriikide komitees ja selle allkomitees. Sellistel korralduslikel õigusaktidel, millega määratakse kindlaks liidu osalemine komitee ja allkomitee koosolekutel, on õiguslik toime ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 tähenduses.

Lisaks määratakse otsuste ja soovitude vastuvõtmise viis kindlaks volitustega, mille võtab vastu rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee, kelle ülesanne on hõlbustada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) tulemuslikku rakendamist. Sellised otsused või soovitused võivad mõjutada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) sätete tõlgendamist või kohaldamist. Seejuures puudutab suur osa neid sätteid, mis on rahvusvahelise õiguse kohaselt kõigi liidu liikmesriikide jaoks õiguslikult siduvad, teemasid, mille puhul liit on rakendanud oma pädevust Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 168 lõike 5 alusel koostoides ELi toimimise lepingu artikliga 6 ja artikli 168 lõikega 1, et toetada, koordineerida või täiendada liikmesriikide meetmeid, ja mille suhtes kehtivad liidu õigusnormid, eelkõige tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas kooskõlas määrusega (EL) 2022/2371. Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetaval osalisriikide komiteel ja selle allkomiteel on pädevus teha otsuseid, mis võivad mõjutada liidu normide, eelkõige määruse (EL) 2022/2371 sisu. Seega on kavandatavatel aktidel õiguslik toime ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 tähenduses.

Kavandatavate aktidega ei täiendata ega muudeta rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2 Materiaalõiguslik alus

Kavandatavate aktide peamine eesmärk ja sisu on seotud struktureeritud raamistiku ja asjakohaste töömeetodite loomisega rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee ja selle allkomitee jaoks.

Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) eesmärk ja kohaldamisala on „ennetada haiguse rahvusvahelist levikut, selleks valmistuda, selle eest kaitsta, seda tõrjuda ja selle korral tagada rahvatervishoiu meetmed viisil, mis oleks kohane ja piiratud üksnes ohuga rahvatervisele ning mis väldiks mittevajalikku sekkumist rahvusvahelisse liiklusse ja kaubandusse“.

Pidades silmas rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) eesmäärke ja sisulisi sätteid, on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 168 lõige 5, milles on sätestatud, et „[s]amuti võivad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt [...] võtta vastu stimuleerivaid meetmeid inimeste tervise kaitseks ja parandamiseks ning eelkõige peamiste piiriüleste tervist kahjustavate tegurite vastu võitlemiseks, meetmeid, mis puudutavad tõsiste piiriüleste terviseohtude seiret, nende eest varajast hoiatamist ja nende vastu võitlemist“.

4.3 Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 168 lõige 5 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee esimesel koosolekul

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 168 lõiget 5 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Rahvusvahelised tervise-eeskirjad (2005) jõustusid 2007. aasta juunis ning maailma terviseassamblee poolt 1. juunil 2024 vastu võetud rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) muudatused jõustusid 19. septembril 2025, välja arvatud osalisriikide puhul, kes lükkasid need muudatused tagasi.
- (2) Liit ei ole rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) osaline, kuna osalised saavad olla üksnes riigid. Kõik liikmesriigid on rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) osalised.
- (3) Nõukogu otsusega (EL) 2025/1129¹ kutsuti liikmesriike üles kiitma liidu huvides reservatsioonideta heaks 1. juunil 2024 vastu võetud rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) muudatused niivõrd, kuivõrd liit on vastu võtnud ühised õigusnormid seoses kõnealuste muudatustega.
- (4) Nende muudatuste tulemusel loodi muu hulgas rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee, mille eesmärk on hõlbustada nende eeskirjade tulemuslikku rakendamist.
- (5) Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee võtab kavakohaselt oma esimesel koosolekul vastu oma volitused ja allkomitee volitused.
- (6) Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee kavandatavatel aktidel on vastuvõtmise korral liidu jaoks õiguslikud tagajärjed, sest nendega määratakse kindlaks, kas piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid, nagu liit, võivad osaleda vaatlejatena osalisriikide komitees ja selle allkomitees. Peale selle on kavandatavatel aktidel vastuvõtmise korral õiguslik toime, kuna nendega määratakse kindlaks, mil viisil rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetav osalisriikide komitee ja selle allkomitee edaspidi otsuseid vastu võtavad. Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee ja selle allkomitee otsused ja soovitusel, mis käsitlevad rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005), eelkõige nende muudetud sätete kohaldamist ja

¹ Nõukogu 26. mai 2025. aasta otsus (EL) 2025/1129, millega kutsutakse liikmesriike üles Euroopa Liidu huvides heaks kiitma resolutsiooni WHA77.17 lisas sisalduvad ja 1. juunil 2024 vastu võetud rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) muudatused (ELT L, 2025/1129, 4.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1129/oj>).

tõlgendamist, milleks anti luba nõukogu otsuse (EL) 2025/1129 alusel, võivad otsustavalt mõjutada liidu õigusnormide sisu, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2022/2371,² millega nähakse ette liidu tasandi raamistik ja mehhanismid, mis võimaldavad koordineerida ja tugevdada bioloogiliste, keemiliste, keskkonnanalaste ja tundmatu päritoluga tõsiste piiriüleste terviseohtude ennetamist, nendeks valmisolekut ja neile reageerimist.

- (7) Seepärast on asjakohane määrata kindlaks liidu nimel rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetavas osalisriikide komitees võetav seisukoht seoses komitee ja selle allkomitee volitustega.
- (8) Liidu seisukohta väljendavad rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetavas osalisriikide komitees esindatud liikmesriigid, tegutsedes ühiselt liidu huvides,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetava osalisriikide komitee esimesel koosolekul võetav seisukoht on toetada kõnealuse komitee ja selle allkomitee volituste vastuvõtmist, eeldusel, et lõplikud tekstid vastavad järgmistele tingimustele:

- a) nendega nähakse ette komitee ja selle allkomitee koosolekute tõhus, kulutõhus, läbipaistev ja nõuetekohane toimimine ja korraldus,
- b) need võimaldavad liidul osaleda komitees ja selle allkomitees vaatlejana.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud seisukohta väljendavad rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) rakendamist toetavas osalisriikide komitees esindatud liikmesriigid, tegutsedes ühiselt liidu huvides.

Artikkel 3

Artiklis 1 sätestatud seisukoha väiksemates tehnilistes muudatustes võidakse kokku leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).